

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 1Sak/7/2023
Identifikačné číslo spisu: 1022201490
Dátum vydania rozhodnutia: 14. júna 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:1022201490.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD., LL.M. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobcu): C. Z., nar. XX.XX.XXXX v meste P., K. X., K. S., Tadžická republika, bez dokladov totožnosti, posledný pobyt v krajine pôvodu v meste P., t. č. Pobytový tábor Rohovce, Slovenská republika, právne zastúpená advokátkou Mgr. Vierou Orichovou, so sídlom Kláštorňa 131, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Migračný úrad Slovenskej republiky, so sídlom Pivonková 6, 821 01 Bratislava, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8SaZ/12/2022-54 zo dňa 25.01.2023 o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-131-24/2022-Ž zo dňa 12.09.2022, takto

r o z h o d o l :

I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky mení rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Saz/12/2022-54 z 25. januára 2023 tak, že rozhodnutie žalovaného č. MU-PO-131-24/2022-Ž zo dňa 12. septembra 2022 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

II. Sťažovateľovi p r i z n á v a právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov kasačného konania, ako aj na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania pred správnym súdom.

O d ô v o d n e n i e

I.
Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím ČAS: MU-PO-131-24/2022-Ž zo dňa 12.09.2022 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) žalobcovi podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o azyle“) neudelil azyl z dôvodu nesplnenia zákonom stanovených podmienok pre udelenie azylu na území SR, neposkytol mu doplnkovú ochranu podľa §

13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle, neudelil mu azyl a ani mu neposkytol doplnkovú ochranu na účel zlúčenia rodiny podľa § 13 ods. 1 písm. b), § 13c ods. 1 písm. b) a § 20 ods. 5 zákona o azyle.

II.

Konanie na krajskom súde

2. Včas podanou správnu žalobou na Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a z dôvodu, že skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia, je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu podľa § 191 ods. 1 písm. c), a f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (S.s.p.).

3. Krajský súd preskúmal rozhodnutie žalovaného a jeho postup pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 a nasl. S.s.p.), dospel k záveru, že argumentácia žalobcu v správnej žalobe nie je dôvodná a je potrebné ju podľa § 219 S.s.p zamietnuť.

4. Krajský súd vyhodnotil, že v prípade žalobcu ani jeden z predpokladov pre udelenie azylu nebol potvrdený a z ničoho nemožno samotnú existenciu obáv z prenasledovania ani vydedukovať. Uviedol, že dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané.

5. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že žalobca požiadal o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR z dôvodu vojnového konfliktu na Ukrajine a tiež z dôvodu obavy z návratu do Tadžikistanu, kde by sa mohol dostať do väzenia pre konverziu na protestantské vierovyznanie.

6. Krajský súd poukázal na správy o krajine pôvodu, ktoré si do konania zabezpečil žalovaný (č. p.: MU-ODZS- 2022/000428-002 z 22.07.2022), ktoré síce potvrdzujú určité vládne obmedzenia praktizovania náboženskej viery, nie však jednej, ale v podstate všetkých, ktoré na území Tadžikistanu existujú. Z informácií o krajine pôvodu tiež vyplýva, že vláda Tadžikistanu politiku systematickej perzekúcie ortodoxnej cirkvi alebo kresťanských protestantských cirkví nepraktizovala. Z uvedeného pre krajský súd vyplynulo, že žalobca v krajine pôvodu pred jej opustením nečelil žiadnemu konaniu, ktoré by mu spôsobovalo vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbehu rôznych takých opatrení, ktoré by ho postihovali podobným spôsobom, tzn. nečelil žiadnemu fyzickému ani psychickému násiliu, žiadnym diskriminačným opatreniam, trestu či trestnému konaniu a pod., a neexistujú objektívne dôvody, pre ktoré možno konštatovať, že by mu akákoľvek forma prenasledovania podľa § 2 písm. d) zákona o azyle v prípade návratu do krajiny pôvodu mohla hroziť, a to či už zo strany štátu alebo nešťátnych aktérov, pre jeho vierovyznanie.

7. Krajský súd sa ďalej stotožnil so záverom žalovaného o nedôveryhodnosti žalobcu z dôvodu, že jeho výpovede obsahujú výrazné rozpory, ktoré nemožno vysvetliť tým, že si už nepamätá, alebo že jeho výpoveď poplietli policajti. Tieto rozpory žalovaný správne a podrobne špecifikoval vo svojom rozhodnutí. Napr. v Zápisnici OA PZ, ako dôvod opustenia Tadžikistanu žalobca uviedol prenasledovanie Islamským štátom. V samotnom Vyhlásení cudzinca uviedol, že o udelenie azylu žiada z dôvodu vojnového konfliktu na Ukrajine a v pohovore za dôvod odchodu z Tadžikistanu uviedol problémy s jeho konvertovaním na protestantskú vieru. Pre vysvetlenie v doplňujúcom pohovore uviedol, že Islamský štát ho nikdy neprenasledoval a určite svoje problémy spojené s protestantskou vierou uviedol aj do Zápisnice OA PZ na polícii. Ďalším rozporom vo výpovediach žalobcu je obdobie opustenia krajiny pôvodu. Do Zápisnice OA PZ uviedol, že v rokoch 2014 až 2016 z dôvodu jeho účasti na biblických misiách na Ukrajine a v Kazachstane opustil Tadžikistan viackrát. Vždy sa však vrátil späť. Tadžikistan opustil naposledy v septembri 2016. V pohovore uviedol, že Tadžikistan opustil v roku 2011 po tom, čo bol po týždennom zadržaní na polícii z dôvodu jeho konvertovania na protestantské vierovyznanie prepustený. Na inom mieste toho istého pohovoru

uviedol, že Tadžikistan opustil v roku 2014. V doplňujúcom pohovore na vysvetlenie uviedol, že sa asi pomýlil. Krajský súd mal taktiež za preukázané rozpory týkajúce sa náboženského vierovyznania žalobcu a rozpory týkajúce sa praktizovania moslimskej viery. Samotné konvertovanie na protestantskú vieru bolo aj napriek vykonaniu doplňujúceho pohovoru nejasné. Z vyššie uvedených skutočností bolo pre krajský súd zrejmé, že počas administratívneho konania mal žalovaný z dôvodu rozporuplnosti a nekonzistentnosti výpovedí žalobcu objektívne dôvody na spochybnenie jeho celkovej dôveryhodnosti.

8. Žalobca politické, rasové, národnostné alebo náboženské dôvody, ani dôvody zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine v súvislosti s obavami, že sa nemôže alebo nechce vrátiť do krajiny pôvodu nepreukázal a relevantný dôvod na udelenie azylu v jeho prípade nenašiel ani súd, podľa názoru ktorého, taký ani neexistuje.

9. K dôvodom neposkytnutia doplnkovej ochrany, krajský súd zhrnul, že voči žalobcovi nebolo v krajine pôvodu nikdy vedené trestné stíhanie, nevyvíjal tam žiadnu činnosť, pre ktorú by mohol byť potrestaný, v jeho prípade možno vylúčiť uloženie trestu smrti alebo jeho výkon; navyše v Tadžikistane platí od roku 2004 moratórium na trest smrti. K obave žalobcu, že v prípade návratu do krajiny pôvodu bude vystavený mučeniu, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu krajský súd uviedol, že žalovaný správne vyhodnotil túto obavu o život ako nedôveryhodnú. V priebehu konania sa preukázalo, že ani takáto forma vážneho bezprávia žalobcovi nehrozí. Správneho súdu to vyplýva aj zo samotného konania žalobcu, ktorý sa napriek prezentovanej obave o život niekoľkokrát vrátil a pobýval v mieste svojho bydliska v krajine pôvodu. Je zrejmé, že žiadne obavy zo strany štátnych orgánov nemá, o čom svedčí aj skutočnosť, že ich počas svojho pobytu v Ruskej federácii bez akýchkoľvek problémov kontaktoval za účelom vystavenia cestovných dokladov. Na území Tadžikistanu tiež neprebíha žiadny medzinárodný alebo vnútroštátny konflikt. Na základe uvedeného podľa krajského súdu žalovaný správne rozhodol, že doplnkovú ochranu žalobcovi neposkytol.

10. Krajský súd zhrnul, že správny orgán dôkladne zistil skutkový stav veci, na tento aplikoval zodpovedajúce ustanovenia zákona a svoje rozhodnutie vyčerpávajúcim spôsobom aj odôvodnil. Pretože súd nevyhodnotil ani jednu z vznesených námietok žalobcu ako dôvodnú, podanú žalobu zamietol.

III.

Konanie na kasačnom súde

11. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, podal žalobca (sťažovateľ) v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

12. Sťažovateľ vidí nesprávne právne posúdenie v tom, ako žalovaný a krajský súd posúdili sťažovateľa ako nedôveryhodného. Jeho nedôveryhodnosť vyhodnotili v súvislosti s jeho výpoveďou k dôvodom žiadosti o medzinárodnú ochranu, k času opustenia Tadžikistanu a jeho náboženskému presvedčeniu. Sťažovateľ má za to, že jeho výpoveď je v zásadnej otázke prenasledovania z náboženských dôvodov konzistentná a sťažovateľ na týchto dôvodoch naďalej trvá. Od vstupu do azylovej procedúry tvrdí, že je v domovskej krajine prenasledovaný z dôvodu vyznávania kresťanskej viery. Má za to, že jeho náboženské presvedčenie nie je sporné, do konania zabezpečil viacero dokladov, ktoré preukazujú toto jeho tvrdenie. Nezrovnalosti v jeho výpovediach sú spôsobené tým, že k týmto udalostiam došlo pred desaťročím a on si dátumy nepamätá.

13. Sťažovateľ pripustil, že v jeho výpovedi sú nezrovnalosti týkajúce sa vycestovania z krajiny pôvodu. V správnom konaní však uviedol, že sa veľmi bojí polície vzhľadom na skúsenosti v jeho domovskej krajine, a preto sa v dátumoch pomýlil.

14. Sťažovateľ ďalej namietal, že žalovaný a krajský súd nesprávne vyhodnotili informácie o krajine pôvodu založené v administratívnom spise, ktoré hovoria o diskriminácii a obťažovaní vládnej moci protestantských a pravoslávnych cirkví. Poukázal na útok islamských extrémistov na kostol protestantskej kórejskej cirkvi, ktorý si vyžiadal desať obetí a desiatky zranení, ktorý sa odohral v roku 2000. V roku 2009 bol prijatý zákon o náboženských organizáciách, ktoré uprednostňujú hanafijskú školu islamu a zakazujú propagáciu iných náboženstiev, ktorým bola zakázaná kresťanská humanitárna skupina ADRA. Kresťanské skupiny v Tadžikistane čelia útlaku. Cirkevné organizácie, okrem starých cirkví, ktoré existovali aj počas ZSSR, sú vládnyimi médiami vykresľované ako „západní agenti“. Podľa Správy o stave náboženskej slobody za rok 2021 a 2019, vydanéj Ministerstvom zahraničných vecí USA je Rada OSN pre ľudské práva naďalej znepokojená zasahovaním štátu do náboženských záležitostí, bohoslužieb a slobody náboženského vyznania.

15. Na základe týchto informácií je podľa sťažovateľa potrebné dospieť k záveru, že protestantská cirkev v Tadžikistane čelí diskriminácii zo strany štátu, ktorá sa ešte zhoršila po zmene legislatívy v roku 2009. V krajine dochádza k útokom na individuálne osoby protestantského vyznania zo strany islamských extrémistov, pričom tieto útoky nie sú riadne prešetrené a zo strany štátu im nie je poskytovaná ochrana. Opodstatnenosť obáv žalobcu z prenasledovania a hrozby vážneho bezprávia znásobuje aj skutočnosť, že sťažovateľ bol diskriminácií a vážnemu bezpráviu opakovane vystavený, keď bol opakovane zaistený a zbitý políciou z dôvodu náboženských aktivít, ktoré vykonával.

16. Sťažovateľ má za to, že v krajine pôvodu mu hrozí prenasledovanie z náboženských dôvodov v podobe diskriminačných opatrení a fyzického násillia, ako aj vážneho bezprávia v podobe mučenia, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu.

17. Na základe uvedeného sťažovateľ kasačnému súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

18. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sa nestotožnil s argumentáciou sťažovateľa v kasačnej sťažnosti. Žalovaný opäť poukázal na rozpory vo výpovede sťažovateľa a rozsudok NS SR 1Sža/4/2009 z 24.03.2009, podľa ktorého ak sťažovateľ uvádza rozporuplné tvrdenia, takáto okolnosť má význam pre posúdenie dôveryhodnosti žiadateľa o azyl.

19. K námietke nesprávneho vyhodnotenia informácií o krajine pôvodu, žalovaný poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ sa napriek obave o život, ktorú počas konania prezentuje, niekoľkokrát vrátil a pobýval v mieste svojho bydliska v krajine pôvodu bez akýchkoľvek problémov a kontaktoval štátne orgány Tadžikistanu za účelom vystavenia cestovných dokladov, čo len svedčí o tom, že žiadne obavy zo strany štátnych orgánov nemá. Poukázal tiež na rozsudok NS SR sp. zn. 1Sža/9/2011 „Pokiaľ žiadateľom tvrdené prenasledovanie z náboženských dôvodov nedosahuje takú intenzitu prenasledovania, ktorú by bolo možné vyhodnotiť ako závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušenie ľudských práv a slobôd alebo súbeh rôznych opatrení, ktoré postihuje žiadateľa podobným spôsobom, nemožno považovať jeho dôvody za relevantné pre udelenie azylu z náboženských dôvodov“. Informácie o krajine pôvodu poukazujú na príležitostné útoky islamských extrémistov, ktoré sa odohrali pred 23 rokmi, z ktorých nie je možné vyvodit' aktuálnu situáciu. Na základe uvedeného kasačnému súdu navrhol, aby podanú kasačnú sťažnosť sťažovateľa zamietol.

IV.

Právny názor kasačného súdu

20. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 2 písm. a) S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

21. Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 14.06.2023 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

V.

Aplikovaná právna úprava

22. Podľa § 2 písm. d) zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

23. Podľa § 2 písm. f) zákona o azyle vážnym bezprávím je 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

24. Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý: a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

25. Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

26. Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

28. Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; to neplatí, ak rozhodne o
a) neudelení azylu a cudzinec už má poskytnutú doplnkovú ochranu podľa § 13a alebo udelený azyl, alebo
b) odňatí azylu podľa § 15 ods. 3 písm. c).

29. Podľa § 19a ods. 1 písm. a), b) a c) zákona o azyle, ministerstvo posúdi každú žiadosť o udelenie azylu jednotlivo a zohľadní pritom a) všetky dôležité skutočnosti týkajúce sa krajiny pôvodu žiadateľa v čase rozhodovania o žiadosti o udelenie azylu vrátane právnych predpisov krajiny pôvodu a spôsobu, akým sa uplatňujú, b) vyhlásenia a dokumentáciu predloženú žiadateľom vrátane informácií o tom, či bol alebo môže byť subjektom prenasledovania alebo vážneho bezprávia, c) postavenie a osobné pomery žiadateľa vrátane jeho pôvodu, pohlavia a veku.

30. Podľa § 19a ods. 2 zákona o azyle skutočnosť, že žiadateľ už bol prenasledovaný alebo utrpel vážne bezprávie alebo bol vystavený priamym hrozbám prenasledovania alebo vážneho bezprávia, je dôležitým znakom opodstatnenosti obavy žiadateľa z prenasledovania alebo hrozby vážneho bezprávia, ak nie sú závažné dôvody domnievať sa, že prenasledovanie alebo vážne bezprávie sa už nebude opakovať.

31. Podľa § 19a ods. 6 zákona o azyle, pri posudzovaní žiadosti o udelenie azylu sa neprihliada na to, či žiadateľ skutočne má rasové, náboženské, národnostné, sociálne alebo politické charakteristické črty, ktoré spôsobujú jeho prenasledovanie, ak sú mu prisudzované pôvodcom prenasledovania.

VI.

Právne posúdenie veci kasačným súdom

32. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného o neudelení azylu podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle a neposkytnutí doplnkovej ochrany podľa § 13c ods. 1 písm. a) a § 20 ods. 4 zákona o azyle. Preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší správny súd SR ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

33. Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

34. Primárnym dôvodom neudelenia azylu sťažovateľovi bolo, že v priebehu konania nebola preukázaná všeobecná dôveryhodnosť sťažovateľa a z toho dôvodu ani skutočnosť, že by objektívne v krajine pôvodu čelil nejakej forme prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, resp. sa nepreukázalo, že by bol sťažovateľ prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd tak, akoto vyplýva zo zákona o azyle, resp. Ženevského dohovoru alebo že by mu takéto prenasledovanie v prípade návratu hrozilo.

35. Opodstatnený strach pred prenasledovaním predstavuje kľúčový prvok definície utečenca v zmysle Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951, nakoľko strach ako subjektívny prvok bol doplnený o kvalifikáciu „opodstatnený“. Nevyhnutné je preto posúdenie dôveryhodnosti žiadateľa, najmä v prípadoch, ktoré nie sú dostatočne fakticky objasnené. Uvedené zahŕňa posúdenie osobného stavu a rodinného zázemia žiadateľa, príslušnosť k rase, národnosti, náboženstvu, spoločenskej alebo politickej skupine, jeho pohľad na situáciu a vlastnú osobnú skúsenosť. Pri posudzovaní objektívnej stránky je nutné vychádzať aj z výpovede žiadateľa, ktorá má byť posúdená v širšom kontexte relevantnej situácie. V zmysle Príručky o postupoch a kritériách pri posudzovaní statusu utečenca (Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status) je žiadateľov strach opodstatnený, ak vie dôveryhodne preukázať, že jeho ďalší pobyt v krajine pôvodu sa stal pre neho neznesiteľný z dôvodov vymedzených v definícii utečenca alebo z tých istých dôvodov by bol pre neho neznesiteľný, ak by sa do krajiny pôvodu vrátil. Tieto úvahy nemusia byť vyslovene podložené osobnou skúsenosťou žiadateľa, ale relevantné je aj to, čo sa stalo jeho rodine, priateľom alebo príslušníkom tej istej rasy alebo sociálnej skupiny.

36. V konaní o udelenie medzinárodnej ochrany sa ťažiskovým stalo posúdenie dôveryhodnosti sťažovateľa, ktorého žalovaný vyhodnotil ako nedôveryhodného, z čoho následne vyvodil aj záver o neopodstatnenosti jeho obáv z prenasledovania z azylovo vymedzených dôvodov.

37. Posúdenie dôveryhodnosti žiadateľa o azyl je dôležitou zložkou hodnotenia dôkazov v azylovom konaní, pre ktoré je typický ich nedostatok. Posúdenie dôveryhodnosti žiadateľa o medzinárodnú ochranu je proces zisťovania, či výpoveď žiadateľa, prípadne jej časť alebo iný dôkaz predložený žiadateľom, je možné akceptovať za účelom určenia splnenia podmienok pre udelenie medzinárodnej ochrany. Posúdenie môže zahŕňať overenie toho, či výpoveď žiadateľa je konzistentná, dostatočne detailná, uveriteľná a v súlade s dokumentmi, správami o krajine pôvodu a inými dôkazmi zabezpečenými v konaní. Podľa Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) je dôveryhodnosť založená vtedy, ak žiadateľ prezentoval žiadosť, ktorá je koherentná, vierohodná, nie je v rozpore so všeobecne známymi faktami, a preto sa jej dá po zvážení veriť.

38. Pokiaľ ide o vnútornú konzistentnosť výpovede žiadateľa, dôraz sa kladie na rozsah, do akého je príbeh žiadateľa koherentný. Aj Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) potvrdil, že základný príbeh žiadateľa o azyl má byť konzistentný počas konania, aj keď niektoré aspekty môžu zostať nejasné za predpokladu, že neznižujú celkovú dôveryhodnosť žiadosti (Rozsudok ESLP Saïd proti Holandsku z 05.07.2005, 2345/02, para. 53). ESLP tiež uviedol, že pri posudzovaní všeobecnej dôveryhodnosti žiadosti sa nemôže očakávať úplná presnosť v dátumoch a udalostiach (Rozsudok ESLP, Bello proti Švédsku zo 17.01.2006, 32213/04). Úlohou rozhodujúceho orgánu je preto posúdiť vplyv akýchkoľvek rozporov alebo opomenutí na dôveryhodnosť vyhlásení žiadateľa o podstatných skutočnostiach.

39. Schopnosť vypovedať o minulej skúsenosti je ovplyvnená viacerými faktormi, ktoré je správny orgán povinný brať do úvahy. Môže ísť jednak o snahu žiadateľa spomenúť si skôr na jeho predchádzajúcu skúsenosť ako na to, čo už v priebehu konania povedal. Fungovanie pamäte môže byť narušené traumatickou skúsenosťou žiadateľa o azyl. Do úvahy je potrebné vziať aj ako žiadateľ vysvetlil rozpor v jeho výpovedi. Kultúrne rozdiely, vek žiadateľa a jeho zraniteľnosť hrajú rolu.

40. ESLP sa vo svojej rozhodovacej činnosti tiež vyjadril k rozporom vo výpovedi žiadateľa o azyl počas prvého krátkeho pohovoru a následného detailného doplňujúceho pohovoru, kde uviedol, že pri hodnotení dôveryhodnosti žiadateľa o azyl je potrebné zohľadniť aj rozdielnu povahu týchto dvoch pohovorov. Kým pri prvom pojednávaní bol sťažovateľ vypočutý len zbežne a očakávalo sa od neho, že podá súhrnný opis udalostí predchádzajúcich jeho úteku z Iránu, na druhom pohovore mal sťažovateľ poskytnúť hĺbkový opis týchto udalostí. Podľa ESLP tento rozdiel môže dobre vysvetľovať niektoré veľké nezrovnalosti medzi dvomi výpoveďami sťažovateľa, ktoré sa nemusia nevyhnutne vykladať ako protichodné vyhlásenia, ale môžu vyplývať zo skutočnosti, že sťažovateľ podal zhustený a skrátený popis udalostí počas prvého pojednávania. (Rozsudok ESLP z 18.11.2014, MA proti Švajčiarsku, 52589/13, para 60).

41. Tento záver ESLP je podľa názoru kasačného súdu možné aplikovať aj na prejednávany prípad sťažovateľa. Z administratívneho spisu je zrejmé, že sťažovateľ podal dňa 15.03.2022 na Oddelení azylu Policajného zboru v Humennom vyhlásenie cudzinca o udelenie azylu. Zo zápisnice PPZ-HCP-PO12-96-004/2022-AZ vyplýva, že pohovor so sťažovateľom trval 20 minút, so začiatkom o 00:10 hod a koncom o 00:30 hod. V uvedenej zápisnici je síce zaznamenané, že sťažovateľa v domovskej krajine prenasledoval islamský štát, ako dôvod udelenie azylu však uviedol prebiehajúci vojnový konflikt na Ukrajine, kde sťažovateľ žil, čo je informácia, ktorá v administratívnom konaní spochybnená nebola. Tento úvodný pohovor je tak podľa kasačného súdu možné vyhodnotiť len ako zbežný pohovor, vykonaný príslušníkmi Policajného zboru, nie školenými pracovníkmi migračného úradu, ktorého účelom je zaevidovať vyhlásenie cudzinca o udelení azylu s údajmi potrebnými pre lustráciu žiadateľa v príslušných informačných systémoch a následnom predložení azylového spisu migračnému úradu. So sťažovateľom vykonali následne pracovníci migračného úradu pohovor dňa 05.04.2022 v trvaní 4 hodiny a 15 minút, v ktorom bol sťažovateľ detailne vypočutý k jeho azylovému príbehu. Dôvod udelenia azylu v tomto pohovore uviedol, že je kresťan, ak by sa vrátil do

Tadžikistanu, dali by ho do väzenia. K žiadosti priložil rôzne diplomy a certifikáty o kurzoch súvisiacich s jeho vierou, ktoré absolvoval v Kyjeve.

42. Vonkajšia konzistentnosť ako súčasť posudzovania dôveryhodnosti výpovede žiadateľa o azyl sa týka súladu výpovede žiadateľa (ako bola poskytnutá pri osobnom pohovore, na jeho vypočutí a/alebo v iných vyhláseniach) so všeobecne známymi informáciami, inými dôkazmi, ako sú dôkazy od rodiny alebo iných svedkov, lekárske a listinné dôkazy, správy o krajine pôvodu (COI) a akýmkoľvek iným relevantným dôkazom o krajine. Výpoveď žiadateľa by nemala byť nekonzistentná s externými dôkazmi ako je COI. V tejto súvislosti hodnotí kasačný súd výpoveď sťažovateľa ako vonkajšie konzistentnú. COI zabezpečené žalovaným v administratívnom spise (č.p.: MU-ODZS-2022/000428-002) na str. 15 hovoria o obmedzovaní náboženskej slobody v Tadžikistane a zasahovaní štátu do náboženských záležitostí, bohoslužieb a slobody vyznania, vrátane obmedzení uvalených na kresťanské náboženské menšiny, či o zákaze medzinárodnej humanitárnej organizácie ADRA za šírenie kresťanstva (str. 12). Súlad vyhlásení žiadateľa s COI a inými znaleckými dôkazmi je preto dôležitým faktorom pri rozhodovaní o tom, či žiadateľ svoju žiadosť odôvodnil (Rozsudok ESLP z 3. augusta 2016 August 2016, JK and iní proti Švédsku, č. 59166/12, para. 53).

43. Žiadosť o medzinárodnú ochranu by mala byť vecne podložená a dostatočne podrobná, aspoň pokiaľ ide o najpodstatnejšie skutočnosti žiadosti. Pri posudzovaní opodstatnenosti žiadosti o medzinárodnú ochranu je potrebné vyvážené a objektívne posúdenie toho, či vyjadrenie žiadateľa odráža to, čo možno očakávať od niekoho v jeho konkrétnych podmienkach, ktorý hovorí o skutočnej osobnej skúsenosti.

44. Kasačný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dôveryhodnosť sťažovateľa v predmetnom konaní bola spochybnená v otázke roku, kedy naposledy opustil Tadžikistan a v prezentovaní dôvodu žiadosti o azyl. Skutočnosť, že žiadateľ o azyl pri úvodnom vyhlásení uviedol dôvod žiadosti o azyl vojnový konflikt na Ukrajine, pre ktorý napokon aj opustil územie Ukrajiny, nezakladá pre kasačný súd dôvod, aby žalovaný vyhodnotil celý azylový príbeh sťažovateľa ako nedôveryhodný. Počas vedenie doplnujúceho pohovoru žalovaný podľa názoru kasačného súdu až príliš bazíroval na presnosti v uvedení rokoch vycestovania sťažovateľa a nevenoval sa otázkam náboženského vyznania sťažovateľa, hĺbky jeho viery či otázkam verejného praktizovania jeho viery.

45. Podľa názoru kasačného súdu mal žalovaný pri hodnotení dôveryhodnosti sťažovateľa vziať do úvahy aj okolnosti, ktoré boli spôsobilé ovplyvniť schopnosť sťažovateľa podať výpoveď, ako bol čas podania uvedeného vyhlásenia na policajnom oddelení, ku ktorému došlo uprostred noci, kam pravdepodobne sťažovateľ prišiel bezprostredne po pricestovaní z Bratislavy do Humenného, ďalej vek a vzdelanie žiadateľa, časový odstup od predmetných udalostí (sporný rok odchodu z Tadžikistanu 2014 alebo 2016), či možný strach sťažovateľa pri komunikácii s príslušníkmi polície, čo uviedol aj sám sťažovateľ.

46. Hodnotenie dôveryhodnosti žiadateľa o azyl si vyžaduje medzidisciplinárne vedomosti od pracovníkov žalovaného, ktorý majú byť na ten účel vyškolení, ako vyplýva z čl. 10 ods. 3 písm. d) a čl. 15 ods. 3 písm. a) smernice 2013/32. Hodnotenie dôveryhodnosti žiadateľa o azyl má byť založené na znalostiach vedeckých dôkazov o ľudskom správaní a pamäti, ktoré môžu byť v rozpore so všeobecným chápaním. Všetky tieto faktory však ovplyvňujú schopnosť ľudskej pamäte podať dotazované informácie, čo mal žalovaný pri hodnotení dôveryhodnosti sťažovateľa vziať do úvahy, čo však nespravil.

47. Žalovaný dospel k záveru o neopodstatnenosti strachu z prenasledovania z azylových dôvodov s poukazom na to, že sťažovateľa vyhodnotil ako nedôveryhodného. Kasačný súd uznáva, že výpoveď sťažovateľa vykazuje prvky vnútornej nekonzistentnosti (rozdielny rok odchodu z Tadžikistanu), avšak tieto nekonzistentnosti podľa názoru kasačného súdu nie sú v takom rozsahu, aby uvedené viedlo k zamietnutiu azylového príbehu sťažovateľa ako celku. Výpoveď sťažovateľa v konaní bola podľa názoru kasačného súdu koherentná, sťažovateľ v moslimskej krajine konvertoval na kresťanstvo, z tohto dôvodu mal v krajine pôvodu problémy s políciou. Túto časť žalovaný spochybnil len z dôvodu, že sťažovateľ to v úvodnom pohovore nespomenul, čo nemôže viesť k spochybneniu

jeho zatknutia, keď úvodný pohovor, ako kasačný súd uviedol vyššie trval len 20 minút a nebol vedený pracovníkmi migračného úradu, ktorí by mu kládli relevantné doplňujúce otázky. Výpoveď sťažovateľa je navyše v súlade so správou o krajine pôvodu (vonkajšia konzistentnosť), čo je významným faktorom pri hodnotení dôveryhodnosti žiadateľa o azyl.

48. Skutočnosť, že sťažovateľ predložil do konania certifikáty o absolvovaní cirkevných kurzov v rokoch 2018-2022 nemôže viesť k spochybneniu jeho viery, aj napriek záveru žalovaného, že Ukrajinu sťažovateľ navštevoval aj skôr. Žalovaný navyše uzavrel, že k jeho konvertovaniu ani nedošlo, pretože o tom nepredložil dôkaz. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na skoršiu judikatúru (rozsudok NS SR sp. zn. 1Sža/10/2013 zo dňa 09.04.2013), z ktorej vyplýva, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou. Je naopak povinnosťou správneho orgánu, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú alebo spochybňujú. Pokiaľ sa teda žiadateľ o azyl po celú dobu konania vo veci medzinárodnej ochrany drží jednej dejovej línie, jeho výpoveď je možné i napriek drobným nezrovnalostiam označiť za konzistentnú a za súladnú s dostupnými informáciami o krajine pôvodu, potom je potrebné z takejto výpovede vychádzať. Sťažovateľ v doplňujúcom pohovore uviedol, že aj v Bratislave navštevuje kostol, uviedol jeho adresu a aj kontakt na pastora slúžiaceho v kostole, napriek uvedenému ho žalovaný za účelom posúdenia pravdivosti tvrdenia sťažovateľa nekontaktoval.

49. Ak žiadateľ o azyl tvrdí, že je pre svoju vieru prenasledovaný, musí vierohodne vyložiť, v čom jeho viera spočíva, ako sa prejavuje navonok, s kým ďalším a akým spôsobom ju praktizoval. S ohľadom na obtiažnosť hodnotenia, či je žiadateľ veriacim, musí pritom správny orgán "[...] vec hodnotiť v celkovom kontexte, napr. zväziť aj tvrdenia žiadateľa o medzinárodnú ochranu o hĺbke jeho viery, dĺžke doby, po ktorú danú vieru vyznáva, zapojenie sa do náboženského života príslušnej komunity, vziať do úvahy jeho celkový prezentovaný duchovný vývoj a pod. V tomto zmysle nie je vylúčené ani vykonávanie vhodných výsluchov svedkov a zisťovanie rozsahu povedomie žiadateľa o príslušnom náboženstve, akokoľvek je potrebné na hodnotenie výsledkov takéhoto zisťovania vždy pristupovať s najvyššou možnou opatrnosťou. Keďže príslušnosť k náboženstvu je otázkou vnútorného presvedčenia, môže byť určená len na základe výpovede žiadateľa a ďalej hodnotením vonkajších prejavov jeho konania, ktoré môžu byť vodítkom k odhaleniu tohto vnútorného presvedčenia. Predmetom hodnotenia konvertovania na kresťanstvo má byť úplnosť vnútorného presvedčenia k vyznávaniu určitého náboženstva a s ním spojené identita a spôsob života (porovnaj napríklad Summary Conclusions on Religion - Based Refugee Claims [online] . Baltimore Expert Roundtable . Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, 2003 [cit. 2015-06-17]. Dostupné na: <http://www.unhcr.org/3e5f2de44.html>).

50. Kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR 10Sža/32/2015 z 26.08.2015, ktorý poskytol správne orgánu návod, na akého otázky sa má správny orgán zamerať za účelom posúdenia konvertovania na kresťanstvo. „Pre úplné posúdenie konverzie ku kresťanstvu by sa tak mal správny orgán zamerať najmä na:

(1) posúdenie života žiadateľa pred konverziou, ku ktorému sa napríklad vzťahujú otázky: Aké bolo žiadateľa sa pôvodné náboženstvo? Aké malo pre neho význam? Ako žiadateľ praktizoval svoju vieru? Ako ovplyvňovala jeho život? Aký vzťah mala k pôvodnému náboženstvu žiadateľovho rodina a spoločnosť, v ktorej vyrastal? Kedy začal uvažovať o konverziu na kresťanstvo a prečo? Prečo pre neho bol islam nedostatočný? Zdieľal s niekým svoje myšlienky o kresťanstve? Pozná niekoho, kto tiež konvertoval?

(2) samotnou konverziou, ku ktorej sa napríklad vzťahujú otázky: Kedy, kde a ako sa žiadateľ stal kresťanom? Z akých motívov? Ako sa zoznámil s kresťanstvom a čím ho zaujalo? Ako sa na konverziu pripravoval? Ako dlho proces konverzie trval? Čo pre neho kresťanstvo znamená? Ako ovplyvňuje jeho život? Bol pokrstený? Ako krst prebiehal?

(3) zhodnotenie konverzie žiadateľom, ku ktorému sa napríklad vzťahujú otázky: Čo bolo ťažké na zmene náboženstva? Ako sa pritom cítil? Aké dôsledky so sebou konverzie priniesla? Ako na jeho konverziu reagovala jeho rodina, blízki a spoločnosť? Ako by mohol praktizovať kresťanstva v krajine

pôvodu? Na koho sa môže obrátiť, aby sa mohol zapojiť do kresťanskej komunity v krajine pôvodu? Dokázal by si predstaviť manželstvo s kresťanom /kresťankou?

(4) žiadateľova znalosť nového náboženstva, napríklad: Čo vie o kresťanstve? Aký je rozdiel medzi kresťanstvom a islamom? Čo je pre neho v kresťanstve dôležité? Pozná nejaké modlitby? Ako sa volá posvätná kniha kresťanov? Vlastní žiadateľ Bibliu? V akom jazyku a skrz aké médiá prijíma žiadateľ nové informácie a nábožensky sa vzdeláva? Aké sviatky uznávajú kresťania?

(5) náboženskú aktivitu žiadateľa, ku ktorej sa napríklad vzťahujú otázky: Ako bol žiadateľ nábožensky aktívny v krajine pôvodu a ďalších krajinách, tj. ako prejavoval svoju vieru? Ako často chodí do kostola a akých aktivít cirkvi sa zúčastňuje? Akým spôsobom sa zúčastňuje bohoslužieb? Zúčastňuje sa iných aktivít cirkvi? Vie jeho rodina a priatelia o tom, že je kresťanom? Kto iný o tom vie? Pozná nejaké kresťanov v krajine pôvodu a v Slovenskej republike? Bol v kontakte s kresťanmi v krajine pôvodu? Ako by bol nábožensky aktívny, ak by sa musel vrátiť do krajiny pôvodu“

51. Z anonymizovaných rozhodnutí, ktoré získal žalovaný z registra súdnych rozhodnutí Ukrajiny tiež jednoznačne nevyplýva rozpornosť s tvrdením sťažovateľa. Kasačný súd zdôrazňuje, že ide o anonymizované rozhodnutia, ktoré žalovaný vyhľadal len podľa mena sťažovateľa, bez identifikácie o ďalší osobný údaj, ako je napríklad dátum narodenia, na základe ktorého by bolo bezpochyby preukázané, že predmetné rozhodnutia sa týkajú sťažovateľa. Z rozhodnutia z 20.1.2020 však vyplýva, že predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie o nútenom návrate a zákaze vstupu na Ukrajinu z dôvodu spáchania priestupku. Z jeho obsahu vyplýva, že predmetná osoba sa na Ukrajine zdržuje od roku 2014, čo je údaj, ktorý korešponduje s vyjadrením sťažovateľa v administratívnom konaní, kedy na územie Ukrajiny prišiel prvýkrát a že dňa 08.10.2019 podal žiadosť o medzinárodnú ochranu. Z predmetného rozhodnutia však nevyplýva, ako bola žiadosť sťažovateľa posúdená a preto ani nie je možné túto informáciu pripísať k zníženiu dôveryhodnosti sťažovateľa.

52. Z dôvodu, že v preskúvanom rozhodnutí žalovaný dospel k záveru o nedôveryhodnosti sťažovateľa, čím zamietol celý jeho azylový príbeh, v preskúvanom rozhodnutí absentuje právne posúdenie opodstatnenosti strachu sťažovateľa pred prenasledovaním z dôvodu náboženstva. Žalovaný v preskúvanom rozhodnutí len zhrnul informácie o krajine pôvodu, ktoré pojednávajú o obmedzovaní náboženskej slobody v Tadžikistane a poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ nebol v krajine pôvodu trestne stíhaný, ani väznený, a nebol objektívne vystavený žiadnej forme prenasledovania. Zo správ o krajine pôvodu vyvodil, že z nich nevyplýva systematická perzekúcia ortodoxnej cirkvi zo strany vlády Tadžikistanu.

53. Podľa článku 10 ods. 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2011/95/EÚ o normách, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretích krajín alebo osoby bez štátnej príslušnosti, aby mohli požívať medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osoby, ktoré majú nárok na doplnkovú ochranu a obsah poskytovanej ochrany, prepracované znenie (ďalej len „kvalifikačná smernica“), pri posudzovaní dôvodov prenasledovania prihliada členský štát k týmto hľadiskám: pojem náboženstvo zahŕňa najmä zastávanie teistického, neteistického a ateistického presvedčenia, účasť alebo zdržanie sa oficiálnych bohoslužieb v súkromí alebo na verejnosti, sám alebo spoločne s inými, iné náboženské úkony alebo prejavy názoru alebo formy osobného alebo spoločenského správania založeného na akomkoľvek náboženskom presvedčení alebo ním nariadené náboženským presvedčením“.

54. K posúdeniu prenasledovania z náboženských dôvodov, kasačný súd poukazuje na to, že prenasledovaním sa podľa zákona o azyle rozumie závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom.

55. Čl. 9 kvalifikačnej smernice vymedzuje kritériá, na základe ktorých je možné určité akty považovať za prenasledovanie. V tejto súvislosti čl. 9 ods. 1 písm. a) kvalifikačnej smernice, spresňuje, že príslušné činy musia byť svojou povahou dostatočne závažné alebo opakované, aby predstavovali závažné porušovanie základných ľudských práv, najmä absolútnych práv, od ktorých nie je možné nijaké odstupenie v zmysle čl. 15 ods. 2 Dohovoru. Čl. 9 ods. 1 písm. b) kvalifikačnej

smernice spresňuje, že kumulácia rôznych opatrení, ktorá je „dostatočne závažná“, vrátane „závažného porušovania“ ľudských práv na to, aby jednotlivca postihla „podobným“ spôsobom, ako sa uvádza v čl. 9 ods. 1 písm. a) smernice, sa takisto považuje za prenasledovanie.

56. Právo na slobodu náboženského vyznania garantuje čl. 10 ods. 1 Charty základných práv EÚ, ktorý korešponduje s právom zaručeným v čl. 9 Dohovoru. Sloboda náboženského vyznania je jedným zo základov demokratickej spoločnosti a predstavuje základné ľudské právo. Súdny dvor EÚ v rozsudku C-71/11 a C-99/11 Spolková republika Nemecko proti Y a Z z 05.09.2012 uviedol, že zásah do práva na slobodu náboženského vyznania môže byť tak závažný, že ho možno prirovnať k prípadom uvedeným v čl. 15 ods. 2 Dohovoru, na ktorý v úvode odkazuje čl. 9 ods. 1 kvalifikačnej smernice na účely vymedzenia, ktoré činy sa majú predovšetkým považovať za prenasledovanie (bod 57).

57. Porušenie práva na slobodu náboženského vyznania teda môže predstavovať prenasledovanie v zmysle čl. 9 ods. 1 písm. a) kvalifikačnej smernice, ak žiadateľovi o azyl z dôvodu výkonu tejto slobody v jeho krajine pôvodu vzniká skutočné riziko, najmä že bude prenasledovaný alebo že bude zo strany jedného z aktérov vymenovaného v čl. 6 kvalifikačnej smernice predmetom neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestov. Pojem „náboženstvo“ definovaný v čl. 10 ods. 1 písm. b) smernice zahŕňa aj účasť na oficiálnych bohoslužbách v súkromí alebo na verejnosti, a to či už sám, alebo v spoločnosti iných. Zákaz takejto účasti môže predstavovať čin, ktorý je dostatočne závažný v zmysle čl. 9 ods. 1 písm. a) kvalifikačnej smernice, ktorý zakladá prenasledovanie, ak v dotknutej krajine pôvodu vznikne pre žiadateľa skutočné riziko, že bude najmä stíhaný alebo vystavený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu zo strany jedného zo subjektov uvedených v článku 6 smernice (bod 69).

58. Na základe uvedeného najvyšší správny súd konštatuje, že žalovaný v preskúvanom rozhodnutí nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti strachu sťažovateľa z prenasledovania z dôvodu náboženstva. Žalovaný vykonal pohovor spôsobom, ktorý nevedol k objasneniu skutočnej viery sťažovateľa, ale namiesto toho sa zamerlal chronologickú postupnosť sťažovateľových ciest a jeho vyjadrenú obavu z prenasledovania zamietol vyhodnotením celkovej nedôveryhodnosti sťažovateľa. Hodnotenie dôveryhodnosti žiadateľa o azyl je zložitejším procesom, ako k nemu pristúpil žalovaný a jeho záver o nedôveryhodnosti sťažovateľa s poukazom na vnútorné rozpory vo výpovedi sťažovateľa považuje kasačný súd za zjednodušený. Výpoveď sťažovateľa je potrebné hodnotiť aj vo vzťahu k vonkajšej konzistentnosti a vo svetle faktorov, ktoré ovplyvňujú pamäť človeka a schopnosť interpretovať svoje skúsenosti.

59. Vzhľadom na vyššie uvedené závery kasačný súd konštatuje, že námietky týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia vecí sú dôvodné, pričom krajský súd pochybil, keď dospel k záveru o nedôvodnosti správnej žaloby. Nakoľko samotné preskúvané rozhodnutie žalovaného trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. V ďalšom konaní žalovaný po dôslednom preskúvaní vecí opätovne rozhodne, pričom je viazaný právnym názorom kasačného súdu (§ 469 S.s.p.).

60. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods.1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti priznal právo na náhradu trov kasačného konania a konania pred krajským súdom. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

61. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.